

2022_Anul AGÂRBICEANU (XLV):

Agârbiceanu se consideră un Aufklärer! - campania de presă împotriva „bătrînilor”?
- anii petrecuți la Orlat sînt ani din cei mai rodnici ...!

Consistoriul din Blaj îl numește paroh în Orlat!

Agârbiceanu se consideră un Aufklärer?
campania de presă împotriva „bătrînilor”
de la conducerea Partidului Național Român

Mă bucur și eu că am ajuns mai aproape de lume...
Eu merg în parohie
singur, fără familie!

casa aceea ori să se adapteze, ori să se demoleze cu totul și să se ridice o casă parohială corăspunzătoare...

întreg edificiul este rău clădit ...!

prin buna chivernisire a averii sale ... a ajuns în poziția de a putea aduce jertfa aceasta!
pe urmele lui Ion Agârbiceanu

2022 **2022**

Anul Agârbiceanu
Anul tinerilor oțeliți!

tribunism
șagunism

Orlat, str. Principală (1922) *The main street*

Orlat Winsberg Orlát

Orlat • Winsberg • Orlát

Acad. D. Vatamaniuc prezintă în „Biobibliografia Ion Agârbiceanu” (1974), evenimentele importante din viața marelui scriitor. Continuăm reproducerea evenimentelor din 1910-1911: «Agârbiceanu se consideră un Aufklärer și nu uită că literatura ocupă un loc important în munca de ridicare a poporului (...) Agârbiceanu se desparte de sămănătorism și pledează pentru zugrăvirea realistă a vieții. Mai 4 - Consistoriul din Blaj îl numește paroh în Orlat, comună în apropierea Sibiului. Mai 29 - Festivitatea introducerii în parohie; poporenii îl primesc „cu mare bucurie”. Iun. 19 Începe să publice în „Foaia poporului” din Sibiu ciclul de articole „Scrisorile Bădicului Ion”, în care prezintă critic aspecte social-politice din Imperiul Austro-Ungar. Semnează: Bădicul Ion. Oct.2 - Este ales în comitetul de conducere al Despărțământului Săliște al „Astreii”. Nov. 11 - Publică în „Tribuna” din Arad prima povestire din ciclul „Fragmente”. Tipărește, la București, volumul „Două iubiri”, iar la Vălenii de Munte, „În întuneric”. Satul din Munții Apuseni, descris în povestirile mai realizate (Fefelega, Luminița, Fișpanul), apare ca un tărîm al morții. Dec. 30 - Consfătuire la Miercurea cu privire la întemeierea Fundațiunii „dr. Ion Mișu”; participă: A., I. Mișu, V. Goldiș, I. Lupaș, O. Goga, I.I. Lapedatu. 1911 febr 28 - Semnează, împreună cu Octavian Goga și I. Lupaș, „Declarația” prin care se angajează să sprijine ziarul „Tribuna” din Arad; toți susțin, apoi, în numele „tinerilor”, campania de presă împotriva

„bătrânilor” de la conducerea Partidului Național Român. **Mart.-apr.** Societatea Scriitorilor Români ține sezători literare la Sibiu și Arad. Participă: E. Gârleanu, Caton Theodorian, D. Nanu, V. Eftimiu, A. Mândru, Corneliu Moldovan, A. de Herz, Maria Filotti, O. Goga, Oct. C. Tăslăuanu, Maria Cunțan. Agârbiceanu citește povestirea „Copilul” (Sibiu) și „Fefelega” (Arad). **Apr. 27** Se naște, la Sibiu, Tudor, al treilea copil al său, și are ca naș pe Oct. C. Tăslăuanu. **Aug.** Academia Română îl respinge de la Premiul „Ion Heliade Rădulescu”. Concurează cu volumul „În întuneric”. **Povestirile, se arată în Raportul academic întocmit de A. Naum, sînt de un „realism scandalos”».**

Istoricul literar Mircea Zăciu prezintă această perioadă - în cap. „**Tentația romanului**”, din Monografia „Ion Agârbiceanu” - evenimentele din anii când preotul Ion Agârbiceanu activează în Orlat: «În 1910 obține în cele din urmă parohia de la Orlat, în apropierea Sibiului, unde este instalat la 29 mai. Rămîne aici pînă în 1916, cînd evenimentele războiului îl silesc să se refugieze în Țara liberă și va reveni la sfîrșitul lui 1918 pentru scurtă vreme, înainte de stabilirea definitivă la Cluj. **Anii petrecuți la Orlat sînt ani din cei mai rodnici**, atît sub raportul acțiunilor culturale, a extinderii orizontului de preocupări, cît și în creație. **Sibiul**, de care e acum așa de aproape, **era un centru de puternice tradiții culturale. Aici fusese Tribuna, aici apărea acum „Luceafărul”, și tot aici se afla centrul „Asociațiunii”,** în angrenajul căreia scriitorul se va angaja cu toată pasiunea tinereții. **„Astra” îi premiase „De la țară” în 1907 cu premiul „Andrei Mureșanu” în valoare de 300 coroane.** Acest sprijin venit în moment grele, nu-l va uita. Legăturile cu viața culturală de „dincolo” erau și ele foarte intense, mai ales cu mișcarea scriitorimii plecate din Transilvania și cu „Liga culturală” a lui N. Iorga. Dacă „sămănătorismul” literar se consumase, personalitatea istoricului continua să-și exercite fascinația, prin acțiunile în sprijinul luptei naționale din Transilvania, prin stimuli publicațiilor lui (Neamul românesc, Neamul românesc literar), a cursurilor universității populare de la Vălenii de Munte etc. **Agârbiceanu se simțea acum integrat în fluxul principal al vieții publice românești. „Mă bucur și eu că am ajuns mai aproape de lume, și mai ales în apropierea Sibiului”** - scrie el unui corespondent». În „Notele” monografiei, apar mai multe scrisori reproduse, care clarifică contextul instalării preotului Ion Agârbiceanu, în Orlat. Reproducem scrisoarea adresată protopopului Nicolae Togan: «Detunata. Institutul de credit și economii societate pe acții - în Bucium: „Preaonorat domnule protopop, Vă încunoștințez cu stimă că introducerea mea în parohia Orlat aș voi să se îndeplinească Duminică în 29 Maiu st. n. Pe Duminica viitoare se poate să sosesc deja la Orlat, dar nu-s sigur de-mi voi putea aranja afacerile de așa. **Eu merg în parohie singur, fără familie**, fiindcă aș dori acum la început să se poată face ceva cu cvartirul parohial. Înainte te rog să-mi dai sprijinul. **Nu ar costa mult să se facă din materialul grămădit în căsile acelea, o casă sănătoasă și corespunzătoare.** Cu toată stima, Ion Agârbiceanu».

O altă „Notă”, reproduce o scrisoare adresată de părintele protopop, cu privire la starea clădirii parohiale: «Transcriem pentru împrejurările instalării scriitorului în Orlat, următoarea corespondență aflată în arhiva Mitropoliei ortodoxe din Sibiu: Nr. 226/1910: On. Frăției sale Ion Agârbiceanu, preot gr.-cat. în Bucium-Șasa privește ziua introducerii sînt de acord, cum ți-am fost scris și de la Orlat în 16 curente, dar cît pentru pretenziunea Fr. Tale de a i se clădi altă casă parohială, trebuie să-ți mărturisesc că **prin ce ai provocat**, cum am aflat la fața locului, **mare rezenz între poporenii din Orlat.**

Cu pretenziunea aceea puteai să eși la iveală mai tîrziu, cînd te ar fi cunoscut poporul mai deaproape dar acum cea pretenziune este cu totul inoportună. Actuala casă parohială nu numai că nu este umedă în măsură de a fi nesănătoasă, ci după împrejurările noastre am aflat-o corespunzătoare și d-l

canonic G. Munteanu, care încă a vizitat-o împreună cu mine în 16 ale curenteii, fiind în trecere pe acolo. Deci părerea mea este că deocamdată să abtăi de la aceea pretenziune și apoi mai târziu e posibil, ca să se facă îmbunătățiri. De la oficiul prot. gr.cat. Sibiu, în 20 Maiu 1910. **Nic. Togan protopop**».

O altă scrisoare a protopopului clarifică situația casei parohiale: «Nr. 238/1910. Preaonorat Consistoriu Arhiepiscopesc, Cu prilejul introducerii noului paroh al Orlatului, a On. Ion Agârbiceanu, în oficiul și beneficiul parohial numitul confrate a ridicat obiecțiuni serioase față cu actuala casă parohială și și-a exprimat dorința, ca **casa aceea ori să se adapteze, ori să se demoleze cu totul și să se ridice o casă parohială corăspunzătoare**, în care să poată locui și lucre fără periclitarea sănătății. Cercetând mai în deamănuntul casa din chestiune, m-am convins și eu că **dorința noului paroh este întemeiată** deoarece odăile casei parohiale sunt tare scunde, cu ferestre mici și astfel lipsite de lumina trebuincioasă și pe lângă aceea mai sunt și umede. Afară de aceea două odăi sunt tare strâmte, iar a treia, cea mai încăpătoare are o scădere și mai mare, întrucât adecă e situată deasupra unei pivnițe fără boltitură și astfel în timpul de iarnă, fiind friguroasă este nefolosibilă. Peste tot **întreg edificiul este rău clădit**, cu pereți din bolovani de piatră și are o înfățișare proastă. Astfel am crezut să supun dorința noului paroh deliberării curatorului bis., iar rezultatul deliberării se vede din protocolul alăturat sub-curatorul adecă, după ce și pîn-acum s-au făcut adaptări fără de a se putea aduce casa din chestiune în stare mulțumitoare, a aflat și hotărât că decît să se mai facă spese cu adaptări nouă, **mai bine să se demoleze cu totul aceea casă** și să se clădească o casă parohială cu totul nouă, după un plan corăspunzător cerințelor igienice și care să facă și cinste acestei frumoase parohii a noastră. Din parte-mi încă sunt satisfăcut de hotărîrea aceasta a curatorului bis. Și după ce biserica prin buna chivernisire a averii sale în timpul din urmă a ajuns în poziția de a putea aduce jertfa aceasta, îmi permit a pune aprobarea hotărîrii curatorului. Cu cea mai profundă venerațiune, Sibiu, în 30 Maiu 1910 preaplecat fiu: Nic. Togan protopop».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2022-anul-agarbiceanu-xlv-agarbiceanu-se-considera-un-aufklarer-campania-de-presa-impotriva-batrinilor-anii-petrecuti-la-orlat-sint-ani-din-cei-mai-rodnici-167048.html>

The screenshot shows a web browser displaying a news article on the website Tribuna.ro. The page features the Tribuna logo at the top left with the tagline 'Dintotdeauna pentru totdeauna!'. Below the logo is a navigation menu with categories: Eveniment, Actualitate, Stiri de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The main content area displays the article title: '2022 - Anul Agârbiceanu (XLV): Agârbiceanu se consideră un Aufklärer! - campania de presă împotriva „bătrînilor”? - anii petrecuți la Orlat sînt ani din cei mai rodnici ...!'. Below the title, it shows the author's name 'Marius HALMAGHI', the publication date '06.11.2022' at '22:49', and statistics: '174 vizualizari' and '0 comentarii'. To the right of the article is an advertisement for 'Test Anticorpi Neutralizanți Covid-19' by 'DDS DIAGNOSTIC', with a 'COMANDA ACUM!' button.

În: *Tribuna*, 06 noiembrie 2022